
***„Współpraca projektanta z rzeczoznawcą
ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych
na poszczególnych etapach procesu budowlanego.***

***Studium przypadku na przykładzie wybranej
inwestycji realizowanej na terenie miasta Łodzi.”***

Referujący: mł. bryg. mgr inż. Zbigniew Nastarowicz

KW PSP ŁÓDŹ

DOPRECYZOWANIE PRAWNE ZASAD WYKONYWANIA PRZEZ RZECZOZNAWCÓW SWOICH FUNKCJI W PROCESIE BUDOWLANYM

Zgodnie z polskim Prawem budowlanym (dalej: ustawa Pb) uczestnikami procesu budowlanego są: inwestor, inspektor nadzoru inwestorskiego, projektant oraz kierownik budowy lub robót.

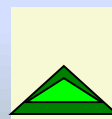
Ustawodawca formułuje wymagania prawne związane z prowadzeniem procesu budowlanego w sposób zgodny z przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej *głównie wobec ww. osób oprócz inwestora* tak, aby zapewnić na poszczególnych jego etapach (projektowania, budowy, użytkowania obiektów) spełnienie wymagań podstawowych wymienionych w art. 5 ustawy Pb.

W razie naruszenia wymagań ustawowych ponoszą oni *odpowiedzialność karną*, o której mowa w rozdziale 9 [Pb], czy też podlegają - z wyjątkiem inwestora *odpowiedzialności zawodowej w budownictwie*, o której mowa w rozdziale 10 tej ustawy, jako osoby wykonujące tzw. samodzielne funkcje techniczne w budownictwie.

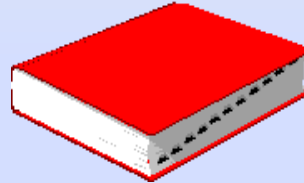
Trudno sobie wyobrazić proces budowlany wielu obiektów bez udziału w nim np.: *geotechników, specjalistów w zakresie: sanitarnohigienicznym, ochrony przeciwpożarowej, ochrony przed hałasem, czy też drganiami.*

Z punktu widzenia przepisów ustawy Pb poszczególni rzeczoznawcy (w tym także rzeczoznawca ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych) *nie są uczestnikami procesu budowlanego*, jednakże w wielu przypadkach w sposób zasadniczy wpływają na rozwiązania projektowe i realizacyjne konkretnego obiektu.

UMOCOWANIE PRAWNE RZECZOZNAWCY DO SPRAW ZABEZPIECZEŃ PRZECIWPÓŻAROWYCH

Zgodnie z wymaganiami zapisanymi w **ustawie o ochronie przeciwpożarowej** właściwe **urzędy, instytucje, organizacje, przedsiębiorcy lub osoby fizyczne** są obowiązane uwzględniać wymagania w zakresie ochrony przeciwpożarowej przy zagospodarowaniu i uzbrajaniu terenu.

W przypadku dokumentacji projektowej ustawodawca wymaga, aby jej autorzy – „**PROJEKTANCI** „ - zapewnili zgodność projektu z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej - (art. 6.2. ustawy o ochronie przeciwpożarowej).

Uzgodnienia wymagają projekty budowlane obiektów, w stosunku do których Państwowa Straż Pożarna (PSP) - zgodnie z przepisami ustawy Pb - ma prawo zająć stanowisko przed przystąpieniem do użytkowania obiektu [ustawa o PSP].

Uzgodnienie takie wymagane jest również, zgodnie z § 3 ust. 1 [rozporządzenie MSWiA w sprawie uzgodnienia projektu budowlanego pod względem ochrony ppoż.], w przypadku *odbudowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego, a także zapewnienia drogi pożarowej do obiektu budowlanego*, gdy ze względu na charakter lub rozmiar robót niezbędne jest sporządzenie projektu budowlanego.

Stosownie do zapisów w [rozporządzenie MSWiA w sprawie uzgodnienia projektu budowlanego pod względem ochrony ppoż.] *uzgodnienia dokonują rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, którzy powoływani są zgodnie z ustawą o PSP przez Komendanta Głównego PSP.*

OBOWIĄKI PROJEKTANTA WG USTAWY PRAWO BUDOWLANE

Art. 20. 1. *Do podstawowych obowiązków projektanta należy:*

1) opracowanie projektu budowlanego w sposób zgodny z wymaganiami ustawy, ustaleniami określonymi w decyzjach administracyjnych dotyczących zamierzenia budowlanego, obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej;
(rozp. w sprawie zakresu i formy proj. bud.)

1a) zapewnienie, w razie potrzeby, udziału w opracowaniu projektu osób posiadających uprawnienia budowlane do projektowania w odpowiedniej specjalności oraz wzajemne skoordynowanie techniczne wykonanych przez te osoby opracowań projektowych, zapewniające uwzględnienie zawartych w przepisach zasad

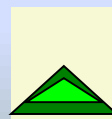
1b) sporządzenie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ze względu na specyfikę projektowanego obiektu budowlanego, uwzględnianej w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;

1c) określenie obszaru oddziaływania obiektu;

2) uzyskanie wymaganych opinii, uzgodnień i sprawdzeń rozwiązań projektowych w zakresie wynikającym z przepisów; (w tym pod względem ppoż.)

3) wyjaśnianie wątpliwości dotyczących projektu i zawartych w nim rozwiązań;

3a) sporządzanie lub uzgadnianie indywidualnej dokumentacji technicznej, o której mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2014r. poz. 883 oraz z 2015 r. poz. 1165);

4) sprawowanie nadzoru autorskiego na żądanie inwestora lub właściwego organu w zakresie:

a) stwierdzania w toku wykonywania robót budowlanych zgodności realizacji z projektem,

b) uzgadniania możliwości wprowadzenia rozwiązań zamiennych w stosunku do przewidzianych w projekcie, zgłoszonych przez kierownika budowy lub inspektora nadzoru inwestorskiego.

2. Projektant ma obowiązek zapewnić sprawdzenie projektu architektoniczno-budowlanego pod względem zgodności z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w odpowiedniej specjalności.

Art. 21. Projektant, w trakcie realizacji budowy, ma prawo:

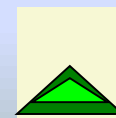
- 1) wstępu na teren budowy i dokonywania zapisów w dzienniku budowy dotyczących jej realizacji;
- 2) żądania wpisem do dziennika budowy wstrzymania robót budowlanych w razie:
 - a) stwierdzenia możliwości powstania zagrożenia,
 - b) wykonywania ich niezgodnie z projektem.

UPRAWNIENIA RZECZOZNAWCY DS. ZABEZPIECZEŃ PRZECIWPÓŻAROWYCH - wg ustawy. o ochr. ppoż.

Art. 11i. 1. **Rzeczoznawca jest uprawniony do:**

- 1) uzgadniania projektów budowlanych obiektów budowlanych i projektów urządzeń przeciwpożarowych, o których mowa w art. 6b;
 - 2) uzgadniania projektów innych niż określone w art. 6b;
 - 3) sporządzania ekspertyz technicznych i innych opracowań technicznych z zakresu ochrony przeciwpożarowej;
 - 4) wykonywania czynności, o których mowa w art. 4 ust. 2a.
3. ***Rzeczoznawca nie może uzgadniać opracowanych przez siebie projektów obiektów budowlanych i projektów urządzeń przeciwpożarowych.***

WSPÓŁPRACA RZECZOZNAWCY Z PROJEKTANTEM wg rozp. w sprawie uzgadniania (...)

§ 5. 1. Uzgodnienia projektu budowlanego dokonuje się *w toku* *wzajemnej współpracy* projektanta z rzeczoznawcą do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych w trakcie sporządzania przez projektanta projektu budowlanego polegającej na:

- 1) konsultacji rozwiązań projektowych w zakresie oceny ich zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej;
- 2) wymianie uwag i stanowisk w zakresie projektowanych technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego;
- 3) *opracowaniu scenariusza pożarowego dla obiektu budowlanego objętego obowiązkiem stosowania systemu sygnalizacji pożarowej.*

Etap I inwestycji – PODPISANIE UMOWY

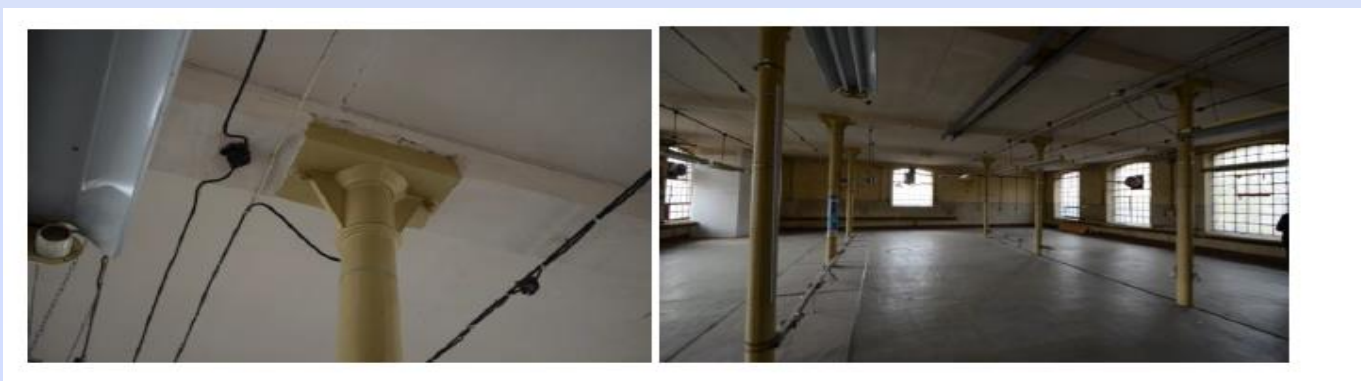
Na podstawie zawartej umowy z inwestorem architekt zobowiązał się do wykonania projektu budynku użyteczności publicznej (biurowca) z pięcioma kondygnacjami naziemnymi i jedną podziemną. Stan istniejący (nieużytek po dawnych zakładach pofabrycznych usytuowanych w Łodzi).

Tym samym projekt wymagał przygotowania kilku wersji wstępnych aranżacji budynku oraz dokumentacji wielobranżowej, w tym obowiązkowych uzgodnień z rzeczoznawcą ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych.

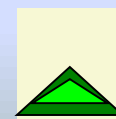
W nawiązaniu do ustaleń poczynionych na spotkaniu projektanta i inwestora, przesłane zostały do analizy przez rzeczoznawcę poszczególne rzuty kondygnacji istniejącego budynku w formatach do odczytania /.dwg .i .pdf/

Ustalenia poczynione przez architekta na spotkaniu z inwestorem:

1. słupy żeliwne występujące na poszczególnych kondygnacjach w istniejącym budynku inwestor chciałby zostawić odsłonięte brak jakichkolwiek zabezpieczeń ognioochronnych,
2. nie podwieszać sufitów podwieszanych, żeby pozostawić odsłonięte podciągi drewniane , które posiadają znaczne przekroje,

Ponadto została wystosowana prośba o przesłanie mapki terenu z pokazaną lokalizacją budynku i granicami działek sąsiednich wraz z istniejącą tam zabudową.

Etap II analiza stanu spełnienia warunków ochrony przeciwpożarowej w istniejącym budynku pofabrycznym – rzeczoznawca i projektant wizja lokalna

- zachować istniejące słupy możemy jeśli zostaną zabezpieczone farbą do klasy R 60,
 - na słupach oparte są drewniane podciągry o wymiarach 35x30 cm (obudowa systemowa całości do klasy REI60)
 - stropy większej części budynku są drewniane poza ostatnią kondygnacją Inwestor nie chciałby ich wymieniać (możliwość zabezpieczenia systemowego do wymaganej klasy REI 60,
 - biegi istniejące klatki schodowej mają różne wysokości stopni od 15,7 do 17,5 na kondygnacjach nadziemnych (19,5 przy schodach do piwnicy, ale to jest akurat zgodne z WT)
 - inwestor chce wykonać drugą klatkę schodową tylko między kondygnacją 1 i 2
 - na kondygnacjach wyższych długość dojścia ewakuacyjnego w poziomie mamy zachowana - dopuszczalna 20 m.
 - istniejąca klatka schodowa obudowana i zamykana drzwiami zwykłymi brak urządzeń do usuwania dymu lub zabezpieczających przed zadymaniem,
 - istniejący budynek ma rozpiętość w obu kierunkach poniżej 60m, więc musi być zapewniony dostęp do min 30% obwodu,
 - w chwili obecnej dojazd poprzez 2 zjazdy z ulicy asfaltowej .
 - w przyszłości po wybudowaniu nowej ulicy dojazd do obrony pożarowej będzie możliwy również bezpośrednio wzdłuż północnej elewacji budynku
 - wg obowiązującego planu miejscowego zagospodarowani budynek jest otoczony terenami przeznaczonymi na przestrzeń publiczną. "Plan dopuszcza lokalizowanie na tej przestrzeni między innymi nadwieszonych oraz łączników między budynkami".
 - projekt zakłada wykonanie nadwieszenia nad przestrzenią publiczną przy zbliżeniu się do następczej działki budowlanej: krawędzią balkonu 100 cm (przy dopuszczonych przepisami 150 cm)
 - narożnikiem przeszklonej ściany nadwieszenia 200 cm (przy dopuszczonych przepisami 400 cm)
 - na działce budowlanej sąsiedniej znajduje się budynek niski handlowy ściana z oknami byłaby oddalona od naszego przeszklonego narożnika o wymagane przepisami 8.00 m,
- Inwestor prowadzi rozmowy o zakupie działki sąsiedniej ale nie mamy na ten moment gwarancji, że transakcja zostanie przeprowadzona.
- Biorąc pod uwagę, że dla budynku klasy „B” odporności pożarowej mamy wymóg zapewnienia wszystkich ścian działowych (wewnętrznych) o odporności ogniowej EI30 zapewnienie tej klasy dla ścian mobilnych usytuowanych w parterze znacznie podniosłoby koszty realizacji inwestycji.

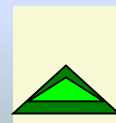

Scenariusze

Scenariusz pożarowy może być wzbogacony o kolejne elementy, które zawierają w sobie treści bardziej szczegółowe:

- **Scenariusz - algorytmy** (opracowywany przy realizacji inwestycji)
Jest to opis działania instalacji oraz wszelkich urządzeń w momencie wybuchu pożaru. Określa procedury informowania personelu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo w budynku o zaistniałym zagrożeniu i posiada spis czynności, które mają obowiązek wykonać w takiej sytuacji. Za jego opracowanie formalnie odpowiada generalny wykonawca, jednak autorem powinien być rzeczoznawca do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych przy współpracy z projektantem sterowania automatyką pożarową. Scenariusz powinien powstać na etapie wykonania inwestycji.
- **Scenariusz - matryce** (potrzebny do sterowań urządzeniami przeciwpożarowymi)
Dokument określa wytyczne co do zaprogramowania wszystkich urządzeń przeciwpożarowych wraz z opisami zachodzących między nimi interakcji. Jego opracowanie należy do obowiązków projektanta systemu automatyki pożarowej we współpracy z rzeczoznawcą do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych. Scenariusz powinien powstać na etapie wykonania inwestycji.
- **Scenariusz powykonawczy** - użytkowy (potrzebny do eksploatacji obiektu)
Scenariusz powykonawczy przeznaczony jest przede wszystkim dla zarządcy budynku. Pozwoli mu prawidłowo czuwać nad stanem technicznym instalacji oraz wszelkich urządzeń przeciwpożarowych rozmieszczonych w obiekcie. Scenariusz powykonawczy zawiera również procedury postępowania personelu podczas sytuacji alarmowej.

Za wykonanie scenariusza formalnie odpowiada projektant , lecz scenariusz powykonawczy powinien stanowić jednocześnie część instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, za którą odpowiada właściciel lub zarządzający obiektem.

W mojej osobistej ocenie jest to słuszną i istotną obecną zmianą prawną - *implikująca konieczność faktycznej (realnej i konkretnej) współpracy projektanta i rzeczoznawcy ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych w kreowaniu bezpieczeństwa pożarowego w projektowanych obiektach.*

Powyższa współpraca powinna zapoczątkować więc *inżynierskie podejście do tematyki ochrony przeciwpożarowej*, rzecz jasna w zgodzie z obowiązującą literą prawa, co w konsekwencji pozwoli na uwzględnienie w rozważaniach aspektów związanych z teorią i praktyką - „rzeczywistych pożarów”, celem skuteczniejszego doboru biernych i czynnych zabezpieczeń przeciwpożarowych w projektowanym obiekcie. *Stąd też obiekty budowlane będą jeszcze bardziej bezpieczne.* Za powyższą dobrą współpracą przemawia słuszny interes społeczny, w tym również interes inwestorów, którym przede wszystkim powinno bezpośrednio zależeć na bezpieczeństwie ludzi i mienia, natomiast pośrednio na zainwestowanych przez nich pieniądzach.

PODSUMOWANIE

*Rzecznawca ds. zab. ppoż. bez wątpienia nie może być osobą stojącą tylko obok projektanta, czy też inspektora nadzoru inwestorskiego **nawet bez prawa wpisu do dziennika budowy.***

Powinien więc zostać **zrównany w prawach i odpowiedzialności z pozostałymi uczestnikami procesu budowlanego, wykonującymi samodzielne funkcje techniczne w budownictwie.**

Obecnie rola Rzecznawcy ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych w procesie budowlanym została **wyraźnie zdefiniowana** przez ustawodawcę - ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów (Dz. U. poz. 1505), dotyczące między innymi zapobiegania powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, gdzie wprowadzono zmianę odnośnie **uprawnień i obowiązków rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, w tym obowiązku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody, nadzoru nad działalnością rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych.**

Dziękuję Państwu za uwagę

Adres e-mail: zibistar@wp.pl

tel. praca 42 63-15-182

kom. 691-774-146

